

2020 жылдан бастап Ұлттық статистика бюросы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің ұсынысы бойынша елдегі ересек халықтың темекі тұтынуы туралы зерттеулер жүргізеді. Зерттеудің мақсаты – темекіні тұтыну, пассивті темекі тарту және темекіні тастауға деген ынта-жігердің жиілігі жайында бағалау деректерін алу, сондай-ақ темекі тұтынуды бақылау мен оның алдын алу болып табылады.

Сауалнаманы жүргізу үшін үй шаруашылықтарын тұрмыс деңгейі бойынша іріктемелі зерттеу желісі пайдаланылды. 2022 жылы зерттеуге респонденттер ретінде 15 және одан жоғары жастағы 11839 адам қатысты. Зерттеу нәтижесінде құрылған ақпараттар темекі тұтынуын және басқа да маңызды индикаторларға бақылау жүргізу арқылы, ол өз кезегінде Қазақстан Республикасындағы темекі тұтынумен күреске бағытталған тиімді стратегиялар мен бағдарламалар жасауға мүмкіндік береді.

2022 жылғы алынған нәтижелер (2021 жылмен салыстырғанда) темекі тартатын респонденттердің үлесі 18-28 жас және 60 (63) және одан жоғары жас топтарында артты, ал 15-17 жас, 29-38 жас, 39-48 жас және 49-59 (62) жас аралық топтарда азайғаны байқалады.

Жас топтары бойынша ересек халықтың темекі тұтынуы

Қысқаша әдіснамалық түсініктемелер

Халықтың атаулы ақшалай табыстары (бағалау) – халықтың ағымдағы тұтынуға, өндірістік қызметке және жинақтауға бағыттайтын ақшалай қаражаттары.

Нақты ақшалай табыстар индексі – бағаның базистік кезеңмен салыстырғанда есепті кезеңдегі өзгерісін ескере отырып атаулы ақшалай табысының өзгеруін сипаттайтын салыстырмалы көрсеткіш.

Үй шаруашылығы – бір немесе одан да көп жеке адамдардан құралған, бірге тұратын, өз табыстары мен мүлкін толықтай немесе ішінара біріктіретін және тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді бірлесіп тұтынатын экономикалық субъект.

Тұтыну шығыстары – бұл халықтың тұтыну тауарлары мен көрсетілетін қызметтерді сатып алуға бағытталатын ақшалай шығыстары. Үй шаруашылықтарының тұтыну шығыстары уақыт кезеңдері бойынша ауытқуы мүмкін тұтыну бағаларының деңгейіне тәуелді. Пайдалану түрлері бойынша тұтыну шығыстарының құрамы тамақ өнімдерін, үйден тыс жерлерде тамақтану шығыстарын, алкогольді ішімдіктерді, темекі өнімдерін, азық-түлік емес тауарларды және ақылы қызметтерді сатып алуды қамтиды.

Табысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен (азық-түлік қоржынының құнынан) төмен халықтың үлесі – ең төменгі күнкөріс деңгейінен (азық-түлік қоржынының құнынан) төмен табыстары бар халық санының халықтың жалпы санына пайыздық өлшемдегі қатынасы. 2018 жылғы қаңтардан бастап ең төмен күнкөріс деңгейінің құрылымы өзгерді. Азық-түлік емес тауарлар мен көрсетілетін қызметтерге жұмсалатын шығыстардың тіркелген үлесі ең төмен азық-түлік себеті құнының 45% мөлшерінде белгіленді.

Сізге толығырақ ақпарат қажет пе?

Республикамыздың әлеуметтік-экономикалық дамуының барлық негізгі индикаторларын Қазақстан Республикасының Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросының www.stat.gov.kz Интернет-ресурсынан таба аласыз.

«Қазақстан халқының тұрмыс деңгейі» статистикалық жинақтары «Басты бет» / «Жарияланымдар» / «Жинақтар» бөлімінде орналастырылған.

«Басты бет» / «Салалар» / «Еңбек және табыс» бөлімінде халықтың өмір сүру деңгейі статистикасы бойынша веб-жарияланымдар және электрондық кестелер, сондай-ақ, динамикалық қатарлар орналастырылған.

Сіздің басқа да сұрақтарыңыз бар ма?

Еңбек және тұрмыс деңгейі статистикасы департаментіне хабарласыңыз:

Наталья Евгеньевна Белоносова
Департамент директоры
Тел. +7 7172 749022
E-mail: nat.belonosova@aspire.gov.kz

Біздің мекенжайымыз:

010000, Қазақстан Республикасы
Астана қаласы, Мәңгілік ел даңғылы, 8
Министрліктер Үйі, 4 кіреберіс
Бірыңғай байланыс орталығы: 1446
Электрондық мекенжай: e.stat@aspire.gov.kz
Интернет-ресурсы: <http://stat.gov.kz>

Қазақстан Республикасы
Стратегиялық жоспарлау
және реформалар агенттігі
Ұлттық статистика бюросы

www.stat.gov.kz

Қазақстандағы халықтың тұрмыс деңгейі

Сіз білесіз бе...

- Қазақстанда соңғы 5 жылда (2018-2022 жылдарға) кедейліктің деңгейі 0,9 проценттік тармаққа жоғарылап, 2022 жылы 5,2% құрады.
- 2022 жылы алдын-ала деректер бойынша Қазақстанда орташа алғанда халықтың жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстың ең жоғары мөлшері Атырау облысында (308848 теңге), Алматы (211270 теңге) және Астана (207666 теңге) қалаларында, ал төмен мөлшері – Түркістан облысында (79987 теңге) және Шымкент (90660 теңге) қаласында белгіленді.
- 2022 жылы темекі тартатын респонденттердің үлесі 20,4%-ды құрады, темекі тартатындардың ішінде ерлердің үлесі - 75,3%, әйелдердің – 24,7%.

Үй шаруашылықтары не үшін зерттеледі?

Үй шаруашылықтарын іріктеме зерттеу – республикадағы халықтың тұрмыс деңгейін зерттеу және осы ақпараттарды қоғамға ұсыну мақсатында жүргізіледі.

Алынған ақпараттың құпиялылығы сақталады ма?

«Мемлекеттік статистика туралы» Заңға сәйкес, респонденттерден алынған ақпарат қатаң түрде құпиялы және тек статистикалық мақсаттарға пайдаланылады.

Бұл ақпарат не үшін қолданылады?

Сауалнама нәтижелері әр түрлі экономикалық және статистикалық есептерде: жалпы ішкі өнімді есептеуде және оны бөлуде, ұлттық есеп жүйесінде, тұтыну бағасының индекстерін салмақтау схемасы ретінде есептеуде кеңінен қолданылады. Мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық саясатын әзірлеу және халықты әлеуметтік қорғау саласындағы мемлекеттік бағдарламаларға мониторинг жасау үшін, тұрмыс жағдайы және деңгейі, халықтың жұмыспен қамтылуы және зейнетақымен қамсыздандыру бөлігінде мемлекеттік саясаттың тиімділігін зерттеу үшін және т.б. қолданылады.

Зерттеу нәтижелері бойынша алынған жалпыланған ақпараттарды статистика органдары тоқсан сайын статистикалық бюллетендер, баспасөз-хабарламалары түрінде жариялап отырады. Жарияланымдар халықтың тұрмыс деңгейін сипаттайтын көрсеткіштерден, табыстар мен шығыстардың деңгейі мен құрылымынан, табыстардың халықтың арасында бөлінуінің әркелкілігінен, тамақ өнімдерін тұтыну саны және тағы басқалардан тұрады.

2022 жылы халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстары алдын ала деректер бойынша 154417 теңгені құрап, 2018 жылмен салыстырғанда 1,7 есеге өсті.

Халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы табысының серпіні

* Алдын ала деректер.

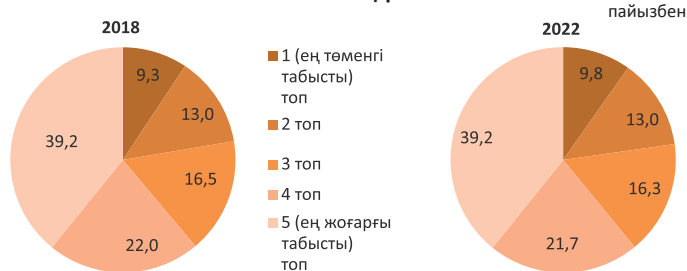
Үй шаруашылықтарын зерттеу қорытындылары кедей халықтың үлесінің 2018 жылға қарағанда 0,9 п.т. артты.

Төмен табысты халықтың үлесі

2022 жылы ең жоғарғы ақшалай табысы бар халықтың 20%-на, барлық табыстардың 39,2% келді, сонымен қатар ең төменгі табысы бар халықтың 20%-на барлық табыстардың 9,8% келетінін көрсетті, және 2018 жылмен салыстырғанда ол 0,5 п.т. артты.

20 пайыздық (квинтильдік) топтар бойынша халық табысының үлесі

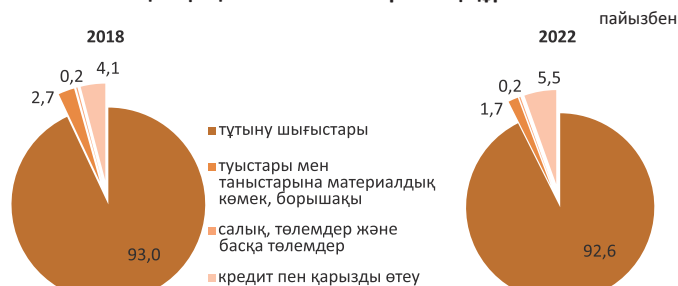
2022 жылы халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы ақшалай шығыстар бойынша 77602 теңгені құрап, 2018 жылмен салыстырғанда 1,6 есеге өсті.

Халықтың ақшалай шығыстары

Халықтың барлық ақшалай шығыстарының құрамында ең көп бөлігі 92,6% тұтыну шығыстарына келеді. Кредит пен борышты өтеудің үлес салмағы – 5,5%, туыстары мен таныстарына материалдық көмек және алименттер – 1,7%, салықтар, төлемдер мен басқа да төлемақылар 0,2% құрады.

Халықтың ақшалай шығыстарының құрылымы

2018 жылдан 2022 жылға дейін тұтыну шығыстарының құрылымында азық-түлік өнімдеріне жұмсалған үй шаруашылығы шығыстары үлесі 52,2%-дан 55,3%-ға дейін, несие мен қарызды өтеуге жұмсалған шығыстардың үлесі 4,1%–дан 5,5%-ға өскені байқалды.

Халықтың тұтыну шығыстарының құрылымы

2022 жылы тамақ өнімдері мен алкогольсіз сусындарын сатып алу үшін бір адам орташа 441187 теңге жұмсады; үйден тыс тамақтануға – 14714 теңге; алкогольді ішімдіктерге – 5763 теңге; темекі бұйымдарына – 13079 теңге; коммуналдық қызметтер, тұрғын үйді күтіп ұстау және жөндеу – 47109 теңге; дәрі-дәрмектерге, емдеу жабдықтары мен аппаратураларға – 14135 теңге; автокөлік құралдары және көлік құралдары үшін жанар-жағармай материалдарына – 34495 теңге.

Үй шаруашылықтарының тұрмыс деңгейін зерттеу қорытындылары бойынша тамақ өнімдерінің едәуір көп тұтынылатын топтары сүт және сүт өнімдері болды.

Халықтың тамақ өнімдерін тұтынуы

Үй шаруашылықтарын абаттандыру туралы 2022 жылы алынған нәтижелер үй шаруашылығының орталық жылытумен қамтамасыз етілу үлесі 2018 жылмен салыстырғанда 4,4 п.т., орталықтан ыстық сумен жабдықтау – 3,3 п.т., орталық көріз – 4,7 п.т., желілік газ – 6,1 п.т. өскенін көрсетті.

Тұрып жатқан үйдің жайластыру түрлері бойынша үй шаруашылықтарының қамтамасыз етілуі

